

SISZÁNTUL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Videkre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 157. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1916 július 13.

Két orosz támadást vertünk vissza.

Orosz hadszíntér. Budapest, július 12. (Hivatalos.) A helyzet tegnap sem változott. A Hordie magaslaton Mikulicától délkeletre csapataink az oroszok két előrelérését verték vissza. A Stochod alsó folyásánál is újra megújult az ellenség több támadása.

A Stochodnál harcoló szövetséges haderő a legutóbbi két napon 2000 embert fogott el és 12 gépfegyvert zsákmányolt.

Obertinél (Kelet-Galiciában) egy magyar-osztrák repülő egy orosz Forman repülőgépet lelőtt.

1000 embert vesztett az olasz.

Olasz hadszíntér. Budapest, július 12. (Hivatalos.) A Sugana völgytől délre csapataink tegnap délelőtt, a Monte Reste ellen intézett erős támadást vertek vissza. Az ellenség gyalogsága rövid távolságra fekve maradt, de tüzéségük oldalozó tüzelése arra kényszerítette, hogy az esti órákban hátrább vonuljon vissza, amely alkalommal több, mint 1000 embert vesztett.

A harc vonal többi részén a harci tevékenység a megszokott határok között maradt.

Egyik repülőnk a speziai arzenálra bombákat dobott és sértetlenül visszatért.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 11. (Hivatalos.) A Vojusa alsó folyásánál tüzéségi harc folyik. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az antant neki durálja magát.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Lugaóból jelentik az Estnek: A francia és angol lapokból megállapítható, hogy Sarraill tábornok offenzívát kezd Monasztir és Epirusz ellen. Egyidejűleg az olaszok Valonából észak és kelet felé támadnak, továbbá az egyesült antant flotta akciót kezd Durazzó ellen, partraszállási kísérletet tesz Antiváriban, hogy megtámadja Cattarót.

Bombáztuk Ravennát.

Tizenegyedikén reggel 4 olasz torpedóromboló Parenzó városát igen nagy távolságról rövid ideig tűz alá fogta. Két magánházat és a tartományi épület tornyát megrongálták.

Más kár nem esett és senki sem sérült meg. Védőütegeink találatot értek el, mire a torpedózuzók azonnal eltávoztak.

Délután néhány tengeri repülő járművünk Ravenna városát és a porcinii ütegeket bombázta és a heves védőtüzelés dacára sértetlenül tért vissza.

Flottaparancsnokság.

Német katonai vélemény az orosz front harcairól.

Frankfurt, július 12. A Frankfurter Zeitung katonai munkatársa írja: Az orosz fronton óriási méretű harcok vannak folyamatban. Az orosz hadvezetőség, hogy Bruszilovot tehermentesítse, támadást rendelt el Lipót herceg frontja ellen, de a legcsekélyebb eredményt sem tudja elérni.

A Bothmer-hadseregnek viselnie kellett az osztrák-magyar hadsereg kolomeai visszavonulásának következményeit. Bothmer jobbszárnya kénytelen volt a Koropic-patak mentén új állásokat elfoglalni.

Az osztrák-magyar hadseregnek még Kolomeától nyugatra sem volt elég ereje ahhoz, hogy az orosz támadásokkal szembeszálljon. Az egész front érdekében van azonban, hogy az osztrák-magyar csapatok ezen a területen végre megállapodjanak, mert a mi csapataink leghősiesebb vitézsége sem vezethet eredményre, ha a szomszédos állásokat nem tudják tartani. Hogy Conrad miként akarja állását elhelyezni, ma még nem látható világosan, de hogy ezt tehetséggel és tetterővel fogja véghezvinni, az iránt nincs semmi kétségünk.

Juniusban 61 hajót süllyesztettünk el.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Juniushban a központi hatalmak 61 ellenséges kereskedelmi hajót süllyesztettek el.

Domloup elfoglalását beismerik a franciák.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik, hogy a tegnap esti francia hivatalos jelentés beismeri, hogy a németek bevették Domloup erődét.

Markovits és Weinberger cég nyári újdonságai

megérkeztek

és pedig: szövetek, selymek, grenadinok, különleges blousok, pongyolák, nyári és gummiköpenyegek valamint ernyők nagy választékban, olcsó árban kaphatók. Costüm ruhák saját műhelyünkben olcsón és elismert legjobb kivitelben készülnek. Nagy raktár női kelengye fehérneműekben.

Telefon 11-09

Rakovszky beszéde a nagybankok ellen.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ülését feltizenegykor nyitotta meg Beöthy Pál elnök. Az ülés megnyitása után felolvasták az iratokat és Deák Béla apatini képviselő mandátumát igazoltnak mondották ki. Ezután következett a napirend: Az adójavaslatok folytatódó tárgyalása.

Gróf Batthyány Tivadar volt az első felszólaló. A pénzügyminiszter — ugymond — nagy hibát követett el, a mikor az adó-reform dolgában nem hallgatta meg a szak-testületeket.

Rakovszky István: Hosszu időn át ismeri a pénzügyminiszter ritka megbízhatóságát, alaposságát, pontosságát és hasonló bizonyítványt állíthat ki a pénzügyminiszteriumról is. Csodálatos mégis, hogy hamincesztendőn át egy befolyást eszlel, a mely sem a pénzügyminiszter karakterével, sem a pénzügyminiszterium integritásával nem egyeztethető össze.

Tanácskozásaink alatt, amelyeket a miniszter urral az adójavaslatok tárgyában folytatunk, a miniszter ur sok mindenben hajlandó volt az ellenzék álláspontjára helyzkedni, amikor azonban a nagybankok érdekéhez nyultunk, a tisztelt miniszter ur hajthatatlan maradt. Magyarországot senki sem uralja, senki sem kormányozza, senki sem szípolozza, csak a nagybankok.

Ilyen időben, amikor a hadiérdek cégére alatt a cenzura a nagytőke érdekeit védi, kérve jövünk ide, hogy ne szavazzanak meg ilyen igazságtalanságokat.

A nagybankoknál nem az a fődolog, hogy az ország hitelét javítsák, hogy a hitelre szorulókon segítsenek, hanem az a fődolog, hogy nagy dividendákat és nagy tantiémeket osszanak ki.

Két pénzügyintézet van, amely egy Ausztriában, mint nálunk Magyarországon dominálja a pénzpiacot. Mind a kettő a Rothschild-csoport kezén van. Ausztriában az Allgemeine Credit Bank, nálunk az Általános Hitelbank. A kisemberek terhei Ausztriában kisebbek, mint nálunk. Míg a szegény emberek a harcúton véreznek, itt privilégiumot adnak egy új oligarchiának. Ez a politika joggal kihívja a gyűlöletet.

Ez a törvényjavaslat közfelháborodást keltett az egész országban. A felháborodás utat talált a sajtóban is. A nagytőke polypkarjait csak egyetlen egyszer kell levágni, csak egyszer kell lesújtani a nagytőkére, mert nincs gyávább és megalkuvóbb valami mint a nagytőke.

A Hitelbank zsirüzleteit teszi szóvá. A háboru előtt a zsirüzlet bankműködés tárgya nem volt. Mikor a háboru kitört, zsiruztályt állítottak fel és felhajtották az árakat. Mikor 13 korona volt a zsir ára, a kormány akkor kezdte maximálni. Sággy Gyula itt a Házban elmondta, leleplezte a pozsonyi polgármester esetét, a ki feljött zsirért a Hitelbankhoz és 3 waggon zsirt kért a maximális 6.60 korona áron. A Hitelbanknál kijelentették, hogy ennyiért nem liferálhatják, mert csak egy waggonnal rendelkeznek. Néhány nap mulva megjelent a polgármesternél a Hitelbank bizalmi embere és kijelentette, hogy kaphat zsirt, a mennyit csak akar, de nem 6.60 korona, hanem 8.80 koronáért.

Szünet után

délután 4 órakor

Pallavicini György báró a fölmentetek megadóztatását sürgeti.

Mezőssy Béla figyelmezteti a Házat, hogy a Háznak van egy határozata, mely a hadügyminisztert kötelezi, hogy közvetlenül a termelőtől szerezze be a hadsereg min-

den szükségletét s ezt a hadügyminiszter figyelmen kívül hagyta.

Mennyibe kerül a háboru.

Teleszky János dr pénzügyminiszter válaszol a felszólalásokra. A háboru első hónapjai 450—470 millió koronába kerültek a kettős monarchiának, most az utolsó hónapokban ez az összeg elérte már az ötszáz—hatszáz millió koronát is. A kiadásokat a négy hadikölesőből, folyószámlakölesőből s kincshári jegyekből fedezték. Kiadásaink arányban vannak az ellenség kiadásaiival, sőt mérlegünk az antant államokéhoz viszonyítva kedvezőbb.

Interpelláció.

Huszár Károly (sárvári) az élelmiszer uzsora megszüntetését kívánja.

Ghillány báró miniszter szerint az élelmiszer törvény revíziója ma lehetet, de gondoskodott róla, hogy az élelmiszer uzsorát szigorúan büntessék.

Szabó István a visszatartott katonai szabadságolásokról kérdezősködik.

Tisza a sztrájkok ellen.

Bródy Ernő a katonai felügyelet alatt álló gyárak és ipartelepek ellenőrzésére rendelt munkásbizottságok működését teszi szóvá.

Tisza miniszterelnök megígéri jövőben a sérelmek gyors orvoslását, de nyomatékosan figyelmezteti a munkásságot, hogy most, a háboru idején

munkabeszüntetésről szó sem lehet, ez végzetes lenne helyzetünkre.

A választ tudomásul vették.

A 7 órai záróra.

Vázsonyi Vilmos a 7 órai záróra ügyében interpellált.

Harkányi báró miniszter előbb megkérdi az iparkamarákat s a főnökszületeket, azután válaszol érdemileg. Nem engedheti a munkaerő kiuzsorázását, de az üzlet tulajdonosok érveit is figyelembe kell venni.

A választ tudomásul vették.

Dr Hoványi Géza udvari tanácsos.

A hivatalos lap legutóbbi száma közli:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére dr Hoványi Géza országgyűlési képviselőnek, a közélet terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1916. évi július hó 8-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Báró Roszner Ervin s. k.

Dr Hoványi Géza kitüntetésének híre általános örömet kelt Nagyváradon, mert hiszen a váradi társadalomnak oly köre, hol nagy tisztelettel és szeretettel ne viseltetnének dr Hoványi Géza iránt. Évtizedekre terjedő, rendkívül tevékeny közéleti működése általános tiszteletet szerzett neki, amit csak növelt az az áldozatkész tevékenység, melyet mint Nagyvárad országgyűlési képviselője kifejtett úgy a város, mint annak bármely polgára érdekében, ki

hozzá fordult. Mint országgyűlési képviselőnek nagy tekintélye van pártjában is, hol mindig tiszteletet szerzett neki nagy pénzüpolitikai ismerete és nem csökkenő munkakedve.

A háboru kitörése óta dr Hoványi Géza a háborus jótekonyság szolgálatában is áll, mint a hadsegélyző hivatal egyik előkelő munkása, de e mellett figyelmét sohasem kerüli el semmi akció, mely Nagyvárad közéletében felszínre jut, mert ő minden közéleti munkából kivesszi részét irányítva és elősegítve. A király kegye igaz érdemet jutalmazott dr Hoványi Géza kitüntetésével.

A sertéshus maximális árai.

A sertések levágásának korlátozása.

A közönség legjobban érzi a sertéshus drágaságát és pedig nem annyira magáért a sertéshusért, mint inkább azért, mert a sertéshus drágasága magával hozza az elviselhetetlen magas zsirárakat.

Ez sokkal nagyobb csapás a közönség nagy tömegére, mint bármely más cikk drágasága, mert hus nélkül még csak el lehet valamiképpen egy háztartás, de a zsirt a legegyszerűbb, a legszegényebb család sem nélkülözheti.

Most, mikor már úgy az elősertéseknek, mint a sertéshusnak az ára horribilis magasságot ért el, a kormány végre maximalta a sertéshus árát és szabályozta a sertések levágását.

Erre vonatkozólag Lukács Ödön városi főjegyző a következő hirdetményekben értesíti a közönséget.

Sertéshus árak a nagykereskedelemben.

A kormányrendelet alapján Nagyvárad város területére a nagykereskedelemben (termelő és viszontelárusító között) való forgalomban sertéshus és egyéb sertés termékekért 1916 július 16 től kezdődőleg a legmagasabb árakat a következőleg állapítom meg:

1. leölt sertés egészben vagy féldarabban, métermérszánként tiszta súlyra minőség szerint 680—700 K. 2. sertéshus szalonna nélkül oldalfelként kilogrammonként 6.40, 3. füstölt sertéshus sovány kilogrammonként 7.50, 4. füstölt sertéshus csontos kilogrammonként 7.—, 5. sonka nyers kilogrammonként 7.50, 6. nyers szalonna sotalan kilogrammonként 7.20, 7. háj kilogrammonként 7.20, 8. sózott szalonna kilogrammonként 7.35, 9. füstölt szalonna kilogrammonként 8.50, 10. paprikázott, vagy pörkölt szalonna kilogrammonként 8.50, 11. csamege szalonna kilogrammonként 8.50, füstölt kolbász kilogrammonként 7.50, 13. tepertő kilogrammonként 6.20, 14. olvasztott disznózsir kilogrammonként 8.52.

Sertéshusárak a kiskereskedelemben.

A kiskereskedelemben (közvetlenül a fogyasztó részére) tekintet nélkül arra, hogy az eladás a termelő, vagy a viszontelárusító útján történik a sertéshus és egyéb sertés termékekért 1916. július 15 től kezdődőleg a következő legmagasabb árakat állapítom meg:

1. sertéshus nyomtaték nélkül kilogrammonként 7.40, 2. sertéshus 20 deka nyomtatékkal 7, 3. sertéshus füstölt, sovány 8.60, 4. sertéshus füstölt, csontos 8, 5. sonka nyers 8.60, 6. sonka kifőzve 12, 7. nyers

szalonna zsirnak való 8-60, 8 paprikázott, vagy pörkölt szalonna 9, 9. füstölt szalonna 9, 10. csemege szalonna abált 10, 11. friss kolbász 7 60, 12. füstölt kolbász 8 40, 13. borsajt 7 60, 14. tepertő 6 40, 15. hurkafélék 2 40, 16. füstölt sertésnyelv nyeldekkel nélkül 8 60, 17. olvasztott disznózsir 10 korona kilogrammonként.

Aki a jelen hirdetmény alapján megállapított legmagasabb árnál magasabb árt követel, vagy ígér, elfogad, vagy szolgáltat, ugyancsak az is, aki a jelen rendelettel a legmagasabb árakra vonatkozó rendelkezéseit bármilyen módon kijátsza, vagy kijátszásuknál bármilyen módon közreműködik, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő. Ha megállapítható annak a nyereségnek összege, melyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés 2000 koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Kihágás miatt nem büntetendő az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megígérte, vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti.

Az élősértések ára.

A m. kir. miniszterium rendelete alapján az élősértésekért követelhető legmagasabb árakat a következőkben teszem közzé:

I. Sertések levágásának korlátozása:

a) olyan sertéseket, melyeknek súlya darabonként 60 kilogrammot meg nem halad, a kényszerlevágás esetét kivéve közfogyasztásra levágni tilos.

E tilalom alól a földművelésügyi miniszter, Horvát Szlavonországban a bán kivételeket engedhet.

b) sertést levágás végett csak vágósúlyban szabad eladni. Vágósúly: a sertés élősúlya darabonként 22 és fél kg. levonással. Az az elapon kiszámított vételárból 4 százalék levonandó. (U. n. Budapest—kőbányai szokvány.)

Sertést hizlalo, vagy állattartók részére csak minden levonás nélkül számított élősúlyban szabad eladni.

A sertéseket az eladás előtt az utolsó 12 órán belül nem szabad sem etetni, sem itatni.

Hizlálásra szánt sertésnek csak a darabonként 90 kilogrammnál nem nehezebb sertés tekinthető.

Különös méltánylást érdemlő esetekben a földművelésügyi miniszter, Horvát Szlavonországban a bán kivételesen megengedheti, hogy darabonként 90 kilogrammnál nehezebb súlyú sertések továbbhizlálás céljából a hizlálásra szánt sertésekre nézve megállapított áron és élősúly szerint vásároltathassanak.

II. Élősértésekért követelhető legmagasabb árak:

a) élősértéseknek az átvétel helyéről (ab istálló, vagy szállás történő eladásánál az alább megállapított árnál magasabb árakat követelni, vagy fizetni tilos.

1. a 60 kilogrammnál nehezebb, de legfeljebb 90 kilogramm súlyú sertésnek a hizlalo, vagy az állattartó részére való eladásánál élősúly kilogrammonként 6 korona.

2. bármilyen súlyú sertésnek levágás céljából való eladásánál vágósúly kilogrammonként (Budapest—kőbányai szokvány) 6 korona 80 fillér.

E megállapított legmagasabb árak magukban foglalják a sertéseknek a rakodóállomásra való jutásával járó összes költségeket (darabpénzt, farokpénzt, mázsálási költséget, etetési és itatási díjat, hajtokdíjat, illetőleg az állomáshoz való szállítási költségeit stb.)

Ezek a legmagasabb árak nem terjed-

nek ki a 60 kilogrammnál kisebb súlyú sertések és általában a tenyész sertések adásvételére.

b) ha az eladás nem az átvétel helyéről (istálló, vagy szállás) történik, vagyis ha a sertések Nagyváradon lettek eladva, vagy véve, az esetben

1. a 60 kilogrammnál nehezebb, de legfeljebb 90 kilogramm súlyú sertésnek ára élősúlyban kilogrammonként 6 12 K.

2. bármilyen súlyú sertésnek levágás céljából való eladási ára vágósúly kilogrammonként (Budapest—kőbányai szokvány) 6 93 korona,

3. e megállapított legmagasabb árak készpénzfizetés esetére és az átvétel helyére vonatkoznak.

A vételár hitelezése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamat kamatlába legfeljebb 2 százalékkal haladhatja meg az Osztrák-Magyar Banknak az üzlet megkötésekor érvényben állott váltó leszámítolási kamatlábát.

III. Kihágások és azok büntetése:

Aki 60 kilogrammnál kevesebb súlyú sertést levág, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető

elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki a fenti rendeletek alapján megállapított legmagasabb árnál magasabb árt követel, vagy ígér, elfogad, vagy szolgáltat, ugyancsak az is, aki a jelen rendeletnek a legmagasabb árakra vonatkozó rendelkezéseit bármilyen módon kijátsza, vagy kijátszásuknál bármilyen módon közreműködik, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik. Ha megállapítható annak a nyereségnek összege, melyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés 2000 koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Kihágás miatt nem büntetendő az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megígérte, vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti.

Ezen rendelet 1916 július hó 15 én lép érvénybe.

Nagyvárad, 1916 július hó 12-én.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

Döntés két hónap alatt és béke?

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól) A Züricher Zeitung jelenti: A döntés valamennyi fronton megkezdődött. A döntés két hónap alatt megtörténik. Valamennyi függőkérdésben ütött a döntés órája. Az antant sorsa lesz Olaszország sorsa.

A Baseler Anzeiger jelenti: Jóllehet, legkevesebb kilátás van a békére, mégis közelebb állunk a békéhez, mint valaha.

Tengeralatti forgalom Amerikával.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) A Corriera della Sera nak jelenti Londonból: Az amerikai hatóságok döntöttek a Deutschland ügyében. Kimondták, hogy kereskedelmi hajónak tekintendő, mert nincs felfegyverezve s amely csak lényeges változtatások után volna hadicélokra alkalmazható.

A Vossische Zeitung szerint a Deutschland példáját több buvárhajó fogja követni, hogy felvegyék Amerikával a forgalmat.

A lyoni Nouvelliste szerint a Deutschland Vilmos császár kéziratát vitte Wilsonhoz. Későbbi jelentés ezt cáfolja. Annyi igaz, hogy a hajó parancsnoka a hajó tulajdono-

sának gépirásos levelét vitte Wilson elnökhöz.

Az angol-francia diplomácia jegyzéket fog intézni az Unióhoz, hogy a tengeralattjáró kereskedelmi hajókat úgy kezelje, mint a semleges területen lezárított ellenséges repülőgépeket, azaz internálja.

A Deutschland tíz napig tartózkodott Helgoland szigete mellett. Azután a La Manche csatornán keresztül indult Amerika felé június 23 án. Június 24-én a csatorna fenekére feküdt, mert nagy volt a kő. Másnap kifutott a tengerre s nagyrészt a tenger felett tette meg Amerikáig az utat, csak kis részét az utnak a tenger alatt.

Döntés a déli orosz fronton.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) A Temps jelenti: Néhány nap óta egyre inkább terjed a volhyniai csata, mely elharapódzott. Kaledin tábornok egész frontján, legalább kileneven kilométer hosszúságban. A legvéresebbek a Stocholdtól délre Kisielin körül a harcok, ahol a németek óriási tűzér-

ségi előkészületek után tömött sorokban intéznek támadásokat. Az ellenség emberfelletti erőfeszítással iparkodik azon, hogy visszahódítsa az oroszoktól a Styr és Brody között hadállásaiba boékelő kis háromszöget. A déli orosz front döntő eseményei kétségen kívül itt várhatók.

Páris aggódva figyel.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Párisban tegnap erős ágyutüz hallatszott. Némelyek még a szövetséges és német ágyuk dörögését is megtudták különböztetni. A la kosság a külvárosokban tölti az éjszakát s hallgatja az ágyuk ordítását.

5 perc alatt százezrekre menő kár.

Ciklon és jégverés pusztított Nagyváradon és Biharban.

Röckenő, fülledt meleg után, mely a ruhát odatapasztotta a testhez, tegnap délelőtt délnyugati irányban sötétkék felhő jelent meg a látóhatáron. Először a jégcsökre emlékeztető jellegzetes tömör havas felhősávok hömpölyögtek északra felé, félíg átfogva az égboltozatot, amelynek Velence felé eső része azonban majdnem felhőmentes maradt.

Délben hirtelen zavaros, szürke felhők hömpölyögtek fel a sötétkék páratömeg elé s nagy forgószélből hajtva vonultak végig a városon.

E felhőkből, melyek szélsőségesen rohantak végig az égboltozaton, váratlanul

jégeső

hullott alá. A legöregebb emberek, akik mindenre emlékeznek, nem emlékeztek arra, hogy valaha ilyen nagyságu jég esett volna Biharban. Szabálytalan alakú,

tyuktojás nagyságu jég,

amelyent csak a hírlapi frazeológia talál ki s amelyen már rég mulatott a közönség, most valóságosan hullott az égből. Néhol olyan mennyiségben, például a Csengeri-utcán, hogy még percekig lapátolni lehetett a jeget.

A délnyugati szélből hajtott jégeső a nyugati irányban eső ablakokat és kirakatokat nagyrésztben

betörte.

Összevissza 5 percig tartott a pusztító jégeső, elsietve óriási jégdarabok hullottak, a végén aztán a rendes apró jég potyogott most már eső kíséretében.

A városban kimondhatatlan

pánikot

idézett elő a jégvihar zugása, amelyet a sok ezer betört üvegtábla és ablak esőrépölése s a lezuhanó jégdarabok tompa dübörgése kísért. Sokan

elájultak

a rémületes zajra, mások sirógöresét kaptak, egyesek hangosan imádkoztak. Sokan azt hitték, földrengés van. A bádoggal fedett tetőkön borzalmas dübörgést okozott a jég, az üveggel fedett épületekben pedig éles, repesztő, fűlsiketítő esőrépölés és üvegdarabok hullása jelezte a pokoli hangversenyt. Dörgés nem kísért a jégesőt egyetlen villámlás s 15 másodperc múlva bekövetkezett dörgés jelezte a borzalmas pusztítás kezdetét, melyről sokan azt hitték az első ijedelemben, hogy gyermekek éretlen dobálózása kövekkel.

Legnagyobb pusztítást

a lakutányokban és kórházakban

okozta a jégverés. Két háromezer üvegtábla betörését jelezték az üvegkereskedőknél. Betört a telefonközpont minden ablaka s üzemi zavarokat is okozott a vihar. A templomok ablakait sok helyen elpusztította az égi bombázás. A Bémer tér, a vasút, pénzügy-

igazgatóság, a Ritoók utcai iskola összes s az Osztrák Magyar bank nyugati ablakai betörték. A Gazdasági és Iparbank ablakain beáramló szélvihar a pénztárkészetet fenyegette, amelyet Sürger Bertalan főpénztáros úgy akadályozott meg, hogy a vihar elől a pénztárkészetet hirtelen becsukta a Wertheim-ba. A Medvigy gyógyszerár vastag kirakatüvegét megrepsztette a jég. A Sas passzázás üvegtetejéből 4-500 kockát zuzott be, Novomesszky-nél 4 táblát, a törvényszéki palotának, az ügyészség épületének összesen 3-400 ablakát verte tönkre. A Szent László téren a kofák sátrait forgatta fel.

Nagy pusztítást okozott a jég

a hegyen.

Ahol keresztülvonult, ott elverte a gyümölcstermést, a diót széjjelhasogatta, a szőlőt tönkretette. A Nagy sötétág irányába vonuló jégverés némely helyen 80 százalékat tönkretette a termésnek. Érdekes, hogy a

Körösoldalon

alig hullott jég, ez a rész megmenekült nagyobb baj nélkül a pusztításból, a Székely Sándor féle szőlő alig kapott valamit a jégből, míg Vály Gáza kiváló szőlőtelepében már 20 százalékos a kár, odább pedig 50 és 80 százalék. Sok helyen évekig megérzi a szőlővessző a jég verést.

A gyümölcsösök és veteményes kertek, a város bolgár kertészete, a buza termés is sokat szenvedtek a vihar miatt. A jég ezen kívül

az aprómarhákat

pusztította nagy számban. Csirke, kacsa, liba ezer számra pusztult el. Egy-egy csibének fejét zúzta szét a ménkü nagy jégdarab, másokat nyomorékká bénított.

Az állatok

Örült futással igyekeztek menekülni a borzalmas itéletidő elől. Az Irgalmasok előtt ért utól a vihar egy szekeret, a lovak megvadultak s befordultak a Szaroveszky utcába, ahol viharsebességgel rohantak tova. A gyermekkorház előtt a kocsis gazda leasett a kocsirol s a lábát törte, a lovak tovább vágattak, míg a Medvigy gyógyszerárán tul felrohantak a járdára s bele vágódtak a villamos oszlopba. Az egyik ló lábát törte. A kocsist beszállították a közkórházba, a lovat kivitték a sintérhez.

A Tisza Kálmán-téren egy ilyen meglepett ló felfutott a járdára s egyik kapu alá huzódott. Ott találták meg a nagy remazuri után.

A tetőcserepeket ezerszámba zúzták össze a súlyos jég darabok s a lehulló cserepek sok embert megsebesítettek, szerencsére könnyebben. Az utcák most is telve vannak törmelékkel.

Balesetek

A zuhogó „mennyei parittyakövek” örült tisztítást vittek véghez a népes utcákon. Bárt a jégzapot megelőző óriási szélvihar a járókelőket fedél alá kergette, de a hirtelen megjelenő, bombamódra lecsapó jégdarabok igen sok embert az utcákon találtak, úgy

hogy ha nem is nagy sérüléseket, de kisebb zúzódásokat sokan szenvedtek.

A jégzapotral kapcsolatban sajnálatos baleset történt a Szent László téren is. Csóra György fuvarost kocsijával együtt ott lepték meg a lecsapódó jégdarabok. Az erősen passkolt lovak megijedtek, s a kocsit száguldva magukkal ragadták. Csóra György a zökkenések következtében a lovak közé esett, majd feltápáskodva a gör. keleti templom csarnokába ment a jég elől. A lovak azonban tovább száguldtak s a szintén a jég elől menekülő Gaál Jánosné elütötték. A súlyosan sérült asszonyt dr. Mayer László tisztii főorvos részesítette első segélyben, majd a mentők beszállították a biharmegyei közkórházba. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

Egy uriembert, aki fedetlen fejfel ki ment az udvarra, fején érzékenyen megsebezett a jég.

Különösen sok könnyebb sérülést okozott a jégvihar a mezőn dolgozó munkások között. Egy asszony a szénraktárban huzódott meg a vihar elől. Mikor a legjobban zuhogtak az ökölnyi jégdarabok, nagy lelkesedve egy munkásember menekült be a raktárba. Az ember haja véresen csapzódott bele arcába, keze és ruhája is csupa vér volt, testét számtalan zúzdás borította. Ilyen sérülés bizonyára több is volt kint a mezőkön.

Kissé komikus volt egy piaci kofa balesete. Egy jégdarab véres sebet ütött a fején. A kofa, aki tejfelt árult, ijedtében fogta az előtte álló tejfales fazekat és mint egy védősisakot, a fejére borította. A lecsapó tejfel természetesen komikus alakot csinált a jámbor kofából.

A Körözs

borzalmasan fenséges látványt nyújtott a jégzapot alatt. A hatalmas erővel levágódó ökölnyi jég a folyó zavaros vizét valóságos falkorbaesolták. Minden lezuhanó jégdarab utját habozva felcsapó hullámtölcsér kísérte. A zugó zápor és a bömbölő, esőrépölő jégvihar közepette úgy nézett ki a megvadult folyó, mintha gránátok ezrei, százezrei robbannának fel benne, s ontánák a tömördek, zugva felszökkenő víztöleéseket. Mintha pergő tűz alatt állott volna a máskor nyugodtan tova hullámozó Körözs folyó...

A boltokban

hamar lehúzták a rolókat és sötétben maradtak a vevők és a személyzet. Ahol nem volt idő erre, ott az üvegtábla recsegése jelezte a vihar tetőpontját. Szerencsére mindenütt biztosítva volt a kirakat, ugyanígy a szőlőtermés is a hegyen. A betört ablaktáblákat természetesen

a házigazda

köteles bevágatni.

Az üvegesek

— nolens, volens — aratnak. Deutsch K. I. és Hant Frigyes telefonja folyton szól. Csak hogy mindkettő készletére rátette a kezét a város és a katonaság. Azért felveszik a rendelést, de sorrendben elégitik ki a közönséget. Kevés az anyag nincs raktáron elegendő, ablaküveget feketeerdő nem gyárt Csehországból hozzák nekünk. Így a mi kárunk a csehek haszná.

Elesden

is ugyanez a vihar vonult végig, a veteményekben óriási nagy károkat okozott. A tengerinek fuocs. A feketeerdő üveggyár-

ből érkező egy kocsiakomány üveget a jég tönkreverte.

Nagyváradon

Összesen közel **százezer ablaküveg** után érdeklődtek a megrendelők, de ebből vidékre is jut.

A püspöki palotában

is károkat okozott a jégverés. A rezidencia udvara felől levő ablakok mind áldozatul estek a viharnak, a verenda üvegtetejét nyugati oldalát is izzé porrá törte. Nagy kárt okozott a székesegyházban, amelynek egyik nevezetes és drága üvegfestményét, amely Szent László királyt művésziileg ábrázolja, teljesen megsemmisítette.

A nagy robajjal jelentkező s gyorsvonalat módjára száguldó vihar a telefon és táviródrótokat is összetépte s itt is nagy károkat és zavarokat okozott.

A villanytelepen

a jég betörte az igazgatósági épület 30 ablakát és a gépház üvegtetejét.

A víz patakokban ömlött be a gépházba s ezért a villamosáramot kikapcsolták egyidőre.

Este aztán ismét bekapcsolták az áramot.

Az a hír,

mintha az üvegkereskedők az Istenítéletet kihasználni akarnák s az árakat 2-300 százalékkal felszoktatták volna, egyelőre valószínűleg a Tiszántúlnak, hogy az üvegarak változatlanul maradnak. Nem is volna helyén az árdrágítás. Az a hír, hogy a szőlőtermésben okozott kár hatása alatt egyes borkereskedők 10 koronával azonnal felemelték a bor árát, csupán kísérlet lehet, amelynek retorziója nem maradhat el.

Ideje, hogy véget érjen ez a háború, amelyvel bizonyára összefüggésben vannak a hol ott, hol itt jelentkező

Ciklonok, jégverések

és egyéb elemi csapások. A levegő érzékeny közlő anyag, rezgéseit hőt, hangot, fényt jelentenek s ha két év óta az ágyuk tizezei rezgetik ezt a levegőt, lehetetlen, hogy ez a folytonos zavarása a légköri viszonyoknak szélsőségekre ne vezessen az időjárásban. Uram Isten add, hogy visszatérjenek a békés idők és időjárások.

Hadifémjelvények.

Egy idő óta elárasztják az egész Magyarországot és Ausztriát különféle hadijelvényekkel. Leginkább katonák viselik, némelyeknek a sapkájuk köröskörül van diszítve ezen jelvényekkel, de utóbb már polgáremberek is viselik ezeket. Ha utána nézünk, mindjárt észrevesszük, hogy e jelvények jó részét éppen a hadseregnek szükséges fémekből vannak.

Réz-, bronz-, nikkelt- és ólomjelvényeket látunk csak. Most ezen fémek rekvirálását kezdte meg a hadsereg. Mindenütt olvashatjuk a felhívásokat, mely büntetés terhe alatt kötelezi a hadifémekből készült háztartási és más tárgyak beszolgáltatását, azonban e jelvények készítése egyáltalán nem változott. Jótékony s más célokból a gyárak (csupán magánvállalatok) most is zavartalanul állítják elő a bronz, réz, ólom és nikkelt diszjelvényeket.

Megmértünk egy egyszerű, préselt jelvényt, mely rézből készült. Sulya csekélység, 10 gramm 1 deka volt. Ez egyszerű

préselt lap, de nagy a száma azon jelvényeknek, melyek tömören, sajtoltva kerülnek forgalomba.

Egy kis számítás után nézhetünk s úgy találjuk, hogy 10.000 darabnál, (kisebb mennyiséget vegyünk, bár ezen jelvényekből több millió van) már 1 mázsára rug a fém súlya.

Ez a quantum csak a szimpla jelvényeknél áll, minő tehát a kézben levő tömör jelvények súlya. melyből egy darab 20-30 grammot nyom. E szám óriási eredményeket mutat. Rengeteg mennyiségű hadifémet vonnak el így a hadseregtől s ezért föltesszük a kérdést: nem lehetne e jelvényeket vasból készíteni? Ha jótékonycélú szolgál, akkor ép oly szívesen vásárolják, ha vasból van is, sőt ez a mai kornak megfelelő sajátjást kölcsönöz például a vasgyűrűnek.

Ezért szükségesnek tartottuk, hogy ezt megírjuk, mivel ezzel reméljük, hogy ebben az időben, mikor a hadseregnek oly nagy szüksége van a hadifémekre az illetékeseknek kiterjed e hadifémből készült jelvényekre is a figyelme.

Juricskay előadói javaslata.

A mai közgyűlés dönt a városi milliós kölcsön ügyében. Ez alkalomból érdekesnek tartjuk a város pénzügyi tanácsosának: Juricskay Barnának alábbi külön véleményét közölni, mely így szól:

Tekintetes Városi Tanács!

A város részére szükséges 1,140.000 korona készpénz kölcsön felvétele tárgyában a szervezeti szakágyranderlet 64.ik szakasza értelmében van szerencsém előadói javaslatomat írásban megismételni és kérem annak, mint külön véleménynek az ügyiratokhoz leendő csatolását és a törvényhatóság közgyűléséhez leendő beterjesztését.

A város kölcsönügyeinek az elintézésénél a város érdekében véleményem szerint csak azon szempont lehet irányadó, amely a városnak pénzügyi előnyeket biztosít és így a rideg számítás alapján előnyös, tehát ebből a szempontból csak a pénzügyileg előnyösebb ajánlat jöhet figyelembe.

Az elmúlt 25 év alatt nem konvertáltunk városi adósságokat, mert arra kedvező alkalom nem volt, ebből véleményem szerint nem az következik, hogy a következő 50 év alatt szintén nem fogunk konvertálni, ha arra lesz kedvező alkalom, hanem mindkét szempontból mérlegelendő a beérkezett ajánlatok közötti különbség. Éppen azért nem tehetem magamévá a városi tanácsnak elfoglalt álláspontját, mert csak azon egy szemponton épül fel, a következő 50 év alatt nem remélhető a pénzpiacnak oly kedvező helyzete, hogy egy, a város érdekeit minden irányban kielégítő konverzió lehetséges legyen.

Igy a kiindulási pontot nem tudom magamévá tenni.

A Hazai pénzügyi intézet ajánlata szerint 1,344.400 korona névértékű kölcsönnek a felvétele szükséges. A Phönix ajánlata szerint 1,310.000 korona névértékű kölcsön felvétele elegendő.

A Hazai pénzügyi intézetnek fél évi annuitásban, nyugtábelyleg és szelvény illetékekkel együtt fizetünk fél évenként 38.288 kor. 96 fillért; a Phönix biztosító r. t.-nak fél évenként fizetendő összesen 38.213 kor. 70 fill. A Phönixnek tehát minden fél évben 75 K és 26 fillérrel kell kevesebbet fizetni. Tehát 100 fél év alatt 7526 koronával kevesebbet.

Stornódijban a Hazai pénzügyi intézetnek 2 százalékos fizetendő; a Phönix stornódiját

nem köti ki. Kétségtelen, hogy a városi tanács többsége által elfogadott nézetből vizsgálva a kérdést a stornódij nem fog jelenteni megterhelést a városnak. Ha azonban feltesszük, hogy a következő 50 év alatt igenis lehet reménység a pénzviszonyok kedvező alakulására és így keresztülvihető lesz adósságaink kedvező konvertálása, a stornódij igenis tekintélyes összeget jelent és minden körülmények között jelenti a város cselekvési szabadságának megkötését.

Tehát ezen szempontból is mérlegelve a kérdést, a Hazai pénzügyi intézet ajánlata a 2 százalékos stornóval, amely 36.888 koronát jelent, mindenesetre kedvezőtlenebb.

A Hazai pénzügyi intézet az igénybe vett tőkeösszeg után 3 és fél százalékos kamatot térít meg, míg a Phönix 5 és fél százalékos.

A most felveendő kölcsönre, különösen annak nagyobbik részére már a legrövidebb idő alatt szükségünk lesz. Azonban a kölcsönösszegnek körülbelül egyharmad része csak ez év október hó végén és november elején fog igényeltetni. Tehát bizonyos, hogy a most folyósítandó kölcsönt nem egyszerre és egész összegben fogjuk felhasználni, már pedig a fel nem használt és igénybe nem vett tekintélyes összegű tőke kamatja napokint jelentős összeg. Lényeges tehát, hogy 3 és fél vagy 5 és fél százalékos megtérítést kapunk.

A városi Tanács azon szempontjából mérlegelve a kérdést tehát, hogy 50 éven belül nem lesz alkalmunk egy kedvező konverzióra, mutatkozik mint pénzügyi előny, az annuitások közötti különbözet, ami száz fél éven keresztül 7626 koronát tesz ki és igénybe nem vett tőke összege után a kamatdifferenciát, amely véleményem szerint minimálisan 6000 koronára értékelhető. Tehát a Phönix ajánlata 13.511 koronával előnyösebb és ez sokkal nagyobb és tekintélyesebb összeg, sem mint hogy bármely régi üzleti összeköttetés mellett is figyelmen kívül volna hagyható.

Ha pedig számolunk mintahogy számolni kötelességünk is egy esetleges konverzió eshetőségeivel, a Phönix bizt. r. t. ajánlatának ezen szempontból való mérlegelése még további cirka 70000 korona pénzügyi előnyt nyújt a városnak.

Mindazeket összegezve a Phönix részvénytársaságnak ajánlata 83.000 korona pénzügyi előnnyel jár.

Es ezen 83.000 korona vagy mondjuk 13.000 korona pénzügyi előnyból 6000 korona feltétlenül olyan, mely még a folyó évben lesz városi pénztárunk javára elszámolható.

Végül a Phönix további 1,300.000 korona kölcsönre hasonló feltételek mellett minden külön szolgáltatás nélkül opciót ad a városnak, amely anélkül, hogy ennek előnyeit bővebben kifejteni szükségesnek tartanám véleményem szerint csak előnyös lehet a város javára biztosítani.

Mindazeknél fogva kétségtelenül megállapítható, hogy a Phönix biztosító részvénytársaságnak ajánlata előnyösebb és így a Hazai mellőzésével a város érdekében fekvőnek tartom a Phönix ajánlatának elfogadását.

Nagyvárad, 1916 július 10.

Juricskay,
pénz- és adóügyi tanácsos.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb disze. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apollo” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Az orosz haditanács döntött.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Itt koronatanács volt szombaton a cár elnökletével. A hadvezérek mind jelen voltak.

Kuropatkin tábornok egyenesen ellenezte a jelenlegi offenzíva folytatását. A többiek kívánták az offenzíva folytatását.

Bruszilov a további előrenyomulás mellett érvelt, mert ha ezt nem teszik, hátrálni kell.

Hírlik, hogy további súlyos támadások következnek a keleti fronton.

Maga a cár is fényes sikerekre vágyik.

A németek közelebb tolták állásaikat a franciákhoz.

Berlin, július 12. A nagyfőhadiszá-
llás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A július 10 én délután a Bapaume—alberti ut mindkét oldalán a Pontalmaisson és a mametzi erdőben, valamint a thronesi erdőségekben és attól délre megkezdett új harcok elkeseredett hevességgel tovább folytak.

A Sommétól délre a franciák a Bellois—Soyecourti arevonalon intézett nagyszabású támadások alkalmával érzékeny kudarcat szenvedtek. A támadás tűzünkben összeomlott. Ugyanígy visszaszorítottuk kiinduló állásaikba nagy vesztesége mellett azokat a gyengébb erőket, amelyek Lamaisonne—Barleux ellen voltak irányítva.

A Champagne arevonál számos helyén. Így Reimstől keletre és délkeletre, valamint Masrigestől északnyugatra továbbá Piretől északnyugatra francia részlettámadásokat visszavertünk.

A Maas területén a folyótól balra csak kisebb harcok játszódtak le. A folyótól jobbra Chauville és Laufél erdőkhez közelebb toltuk állásainkat és ez alkalommal 39 tisztet és 2106 löny legénységet elfogtunk. Ellenséges ellentámadásokat simán visszavertünk.

Dixmuidentől délnyugatra, Cernyől délkeletre (Aigne terület) és Pletterhaugentől keletre német járőr vállalkozások sikerrel jártak.

Athiesnél, Peronnétól délre egy angol kétfedelűt vonalainkban leszállásra kényszerítettünk, Troyescourt-nál egy ellenséges repülőgép lezuhant, egy másikat pedig Chatamecourt-nál védőtűzünkkel lelőttünk. Dombaeblénál a Maastól nyugatra repülőnk lelőtték egy kötött léghajót.

Meghíusult orosz támadások.

Keleti hadszíntér.

Gyengébb orosz erőknél Friedrichstad-tól nyugatra a Dünán megkísérelt átkelését, valamint támadásait a Naroc tótól délre meghíusítottuk.

A Stochod arevonalon a helyzet általában változatlan. Azon orosz osztagokat, amelyek Jarovkánál megkísérelték, hogy a balparton megvessék lábukat, megtámadtuk. Egy ember sem menekült közülük a déli partra vissza. Itt és a Kovel—rovnói vasut mentén tegnap éjjel 800 embert fogtunk el. A Stochodnál a két legutóbbi nap zsákmányának végösszege bizonyos számú tiszt

kivül 1932 löny legénység s 12 gépfegyver. A Stochodtól keletre repülőrajaink folytatták támadó tevékenységüket. Egy ellenséges kötött léghajót lelőttünk.

Balkáni hadszíntér.

Nincs nevezetesebb esemény. (Min. eln. sajtóosztály.)

Mit csináljunk a szinkörrel?

Itt a nyár heve, a színtársulat nem mozdulhat sehova s a közönség a Szigligeti-színház meleg bársonyszékeiből és páholyaiból nézi, hogy a színészek milyen buzgalommal igyekeznek megfelelni feladataiknak. Pedig a meleg 32° Celzius.

Felmerült mindennap a gondolat, hogy újból ki kellene menni a nyári szinkörbe, amely most katonák és dologtalan csavargók tanyája s amely oszlopokból álló építészeti műemkek. Annyi az oszlop benne, hogy nem lehet látni a színpadot. Ez igen jó nyáron, mert a néző zavartalanul bámulhatja az ács-és üvegépítészeti remekét, amelynek — most ki-
ört — ablakain kívül csak jól össztácsolt teteje van s a gerendaépítészeten jeleskedik.

Hiába, Grácz Lajos tűzoltó főparancsnok egyetlen nagy tettet követett el, mikor a már szépen égő nyári szinkört megmentette nekünk, utókornak s nem engedte elpusztulni. Életét meghosszabbította, de a miénket megrövidítette az építészeti remekkel. Vannak, kik uszodát kívánnak a szinkörből formálni a mi ugy sine a Köröscsón, hát legyen a Rhédey kertben.

Igy ennek bevétele fedezné a színigazgató évi 4000 koronáját, ami most csak azért fizetődik, hogy a csavargóknak legyen központi telepük.

Azt javasoljuk, hogy a nagy fainségre tekintettel bontsák le a szinkört s adják oda fűtőanyag-nak fáját deszkáját a szegényeknek. Ez még valami melegséget keltené a szinkörtől didergő közönségben. Így tűzzé válna az a bódé, amelynek el kell tűnnie a föld színéről, hogy megelégedést kelthessen. Egyetlen szó lesz az érdeme. Az, hogy:

— Fuit.

* **Kereskedelmi-tvégeztiróm.** kath. leány a Szent László-nyomda r.-t.-nál irodai munkákra felvétetik. Irásbeli ajánlatok az igazgatóság címére küldendők.

Aszódy Mihály Kossuth-utca, Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (Berna védjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardínia hal-konzervek (húspiké) szalámi. Ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárak, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszőlő és déligyümölcsök rendelkezésére állanak. Az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 540 korona.

..HIREK..

* **Személyi hír.** Singlár Gyula államvasuti forgalmi főnök, felügyelő egősége helyreállítására 5 hétre Marienbadba utazott.

* **A szerbiai főkormányzó felmentése.** A Belgrádi Hírek közli: Gróf Salis Seevis, Szerbia eddigi katonai főkormányzóját felmentették állásától és új alkalmaztatásáig máris szabadságra ment. A kormányzóság vezérkari főnöke személyében is legközelebb változás fog beállni.

* **Tábori lelkész kiténtetése.** A hivatalos lap közli, hogy a király Göde Lajos 37. gyalogezredbeli tábori lelkészt az ellenséggel szemben vitéz és önfeláldozó magatartásáért a lelkési érdemkereszt II. osztályával a vörös fehér szalagon tüntette ki.

Az Országos Nemzeti Munkapárt tegnap este ülést tartott. Teleszky János dr. pénzügyminiszter közölte a párttal, hogy az ellenzék kiküldöttével a hadinyereségadó előadójával megállapított módokat a Ház elé terjeszti. Tudomásul vették.

* **Katonai kiténtetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király herceg Windisch-Grätz Hugó 7. huszárezredbeli tart. őrnagyot újlag a legfelső dícsérő elismerésben részesítette. Legfelső dícsérő elismerésben részesült Zizkovszky Ferenc 70. gye-beli hadnagy.

* **Dr. Kollányi Ferenc kongruabizottságban.** A hivatalos lap közli, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter dr. Kollányi Ferenc nagyváradi latin szer-tartású kanonok, jáski apátot meghívta a központi katolikus kongruabizottságba.

* **A bécsujhelyi forgószél halottai és sebesültjei.** Bécsből jelentik: A bécsujhelyi katasztrófális forgószél áldozata 37 halott, 200 nál több sebesült. A sebesültek felének az állapota súlyos.

* **A pápa és Casement.** Lugsból táviratozzák: A Corriere della Sera azt jelenti, hogy a Vatikánban Írországból és Amerikából számos kérelem érkezett, hogy a szentatyá használja fel befolyását Casement érdekében és haszon oda, hogy az ellene kimondott halálos ítéletet megváltoztassák. A pápa ezeket a kérélmeket hivatalosan eljuttatta az angol kormányhoz, azzal az óhajfással, hogy kegyelmezzen meg Casementnek.

* **Panasz a fürdővonatok jegykiadására ellen.** Egy előfizetőnk annak közlését kéri, hogy a fürdővonatok vasárnapi jegykiadását indoklás nélkül időközben be-szüntetik. Így sokan utaznak jegy nélkül s fizetnek bírságot. Ha pedig ezt nem akarja, lemarad. Ez szerinte nincs rendben, mert ha bírsággal lehet utazni, akkor adjanak ki jegyet. — Ugyan ő közli velünk, hogy a fürdő vonatoknál a II. osztályos utas utazhatik a III. osztályon, de ha véletlenül az I. osztályba kerül a vasutasok onnan kituszkolják azzal, hogy az I. osztály a vasuta soknak fentartott. Ő ilyen jogot nem ismer. Kéri, hogy panaszát juttassuk a nyilvánosság elé azzal, hogy az államvasutak több III. o. kocsit járathatna, mert a tolongás rettenetes.

*** Adakozzunk a vak katonák-nak!** A most folyó csatákban folyton nagyobbodik hős vitézeink száma, kik egyik legdrágább kincsüket, szemük világát áldozták föl a hazáért. Roppant veszteségüket nem tudnák amugysem pótolni, azért te-mük kötelességünk, hogy nagy fájdalom-mat némileg enyhítsük. Ezt úgy érhet-jük el, hogy adományainkkal gyarapítjuk a vak katonák számára begyűlt összeget. Adakozzék tehát mindenki a vak katonák-nak. Egy perselyben 4 korona gyűlt be a vak hősöknek, miáltal a „Tiszántul” gyűj-tése 3140 K 37 fillére emelkedett.

*** Ma hirdetik ki a Strasserné perében az ítéletet.** Strasser Aladárné és társai gyorsított eljárás alá tartozó bün-pörét, amely május hó 29. napja óta tart, néhány napi nyilvános tárgyalás után zárt ülésekben befejezték. Valószínű, hogy az ítéletet ma este hirdeti ki Balás Elemér dr. elnök, aki ezt az ügyet fáradhatatlan ki-tartással vezette a befejezéshez. Az ítéletet nyilvános ülésben hirdetik ki s azon a kö-zönség megjelenhet. Az ítéletet a *Tiszántul* részletesen közli.

*** A sertéstartási szabályren-delet módosítása.** Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága legutóbbi köz-gyűlésén, Imrik S. Zoltán társ. biz. tag in-dítványára elhatározta, hogy a sertéstartás-ról szóló szabályrendeletet módosítja s any-nyiban megkönnyíti a sertéstartást, hogy a kijelölt körzetben belül is megengedhető ki-vételre a sertéstartás, ha azt közegészségi szempontból a hatóság megengedhetőnek tartja. Most egy érdekes kérdés merült fel a városi tanácsban. Jörös N. Nagyváradi la-kos kérelme tárgyában, aki kérte, hogy a Rulikovszky-uton levő lakása udvarán ser-téseket hizlalhasson. A szabályrendelet ugyanis nem emlékezik meg a Rulikovszky-utól s pedig azon egyszerű okból, hogy a sza-bályrendelet keletkezésékor a Rulikovszky ut és környéke még nem volt beépített terület, hanem csak szántóföld. Tehát ezen terüle-ten nincs eltöltve a sertéstartás. Viszont azonban az az érvelés is helyt áll, hogy éppen azért szánta villanegyednek ezt a környéket a város, hogy közegészségi te-kintetben ne essék kifogás alá. Végül is a tanács abban állapodott meg, hogy a Jörös kérvényének függőben hagyásával utazította a rendőrséget a szabályrendelet olyan mó-dosítására, hogy a sertéstartási tilalom a Rulikovszky-utra is kiterjesztésék.

*** Népünnepély a Félix-fürdőben.** Vasárnap zajlik le a Félix-fürdőben elő-re-láthatólag fényes sikerrel az a nagyszabású népünnep, amelyet a háborús jótékony-ság egyik legnemesebb célja: a biharmegyei és nagyváradi hádiárvák javára rendeznek. Ki-magasló pontja lesz ennek az ünnepségnek az a gazdag kabaré, amelynek műsorát a rendezőség érdekesnél érdekesebb számokból állította össze, még pedig a következőleg:

VASZILYKA.

Háborus jelenet. Irta Harsányi Zsolt.

Kozák Bibari Ákos
Tanítónő Bibari Ákosné
Kis leány Szűcs Erzsike.

Vajnovszky Vilma éneke. Zongorán ki-séri Kramer Ödön.

Bihari Sándor éneke cigányzene mellett.
Rácz Manci és Barkes József stancái.
Havasi Nándor saját szerzeményű dalait éneklő Kramer Ödön megzenésítésével.

Külön érdekessége lesz a műsornak, hogy annak során egész csapat apró prima-donna aspiráns is fellép a Félix-fürdő kaba-réjában a világot jelentő deszkákra. Schwartz Manci kuplókat énekel, Pásztor Ilus „Mág-nás Miska” Maresa belépőjét éneklő és tán-

colja Pásztor Margitnak, a Fischer-Szalay zeneiskola kitűnő tanítványának zongoraki-séretével; Kohn Mariska, Érmihályfalváról, műdalokat fog énekelni. Természetes, hogy a tömérdek pompás szórakozással kecsegtető népünnep nagy vonzerőt gyakorol a közön-ségre s a jegyek, amelyek a Hegedüs hir-lapirodában kaphatók, már is nagy kelendő-ségnek örvendenek.

*** A váradvelencei gazdák pa-nasza.** A nagyváradi velencei gazdaközön-ség egyrészének panasza van a rendőrség ellen. A várad velencei közbirtokosság f. évi február havában tartott rendes évi közgyű-lésén hozott határozatai ellen a törvényes határidőben felelőzést adtak be. Dacára a többszöri sürgetésnek, a felelőzések ügye még mindig elintézetlen. Ugy látszik, a rendőr-ség nem sokat ad az ilyen felelőzésekre, mert pl. az 1913. évi közgyűlés ellen beadott felelőzést sem intézték még el, pedig ezen felelőzés a közgyűlésben megejtett választást támadta meg. A felelőzők, ha most sem nyer ügyük elintézését, a miniszter elé viszik kérelmüket.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toalette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadá-s ellen. Hűsítő Szagtelanít. Ár 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagy-váradi, Rákóczi-ut 7/B.

Teleky-utca 62. sz. házban több rendű **kétszobás lakás** és egy 16×6 méteres **műhely v. raktár azonnal bérelhető.** Felvilágosít ugyanott a házmesternő, vala-mint **dr. Imrik Gusztáv** ügyvéd, zár-gondnok. Sal Ferenc u. 15. Telefon 416.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. mint Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájá-ban Nagyváradi, Rákóczi-ut 7/B.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ár 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rá-kóczy-ut 7/B.

SZÍNHÁZ.

A mai szinlap:

Este 8 és fél órakor, rendes helyárrakkal:

Zsuzsi kisasszony.

Operett 3 felvonásban.

Személyek:

Falsetti kamaraénekes	Toma Béla
Pribicsey, postamester	Leővey Leo
Zsuzsi, a gyámleánya	Szentgyörgyi M.
Lauffen Lauffen gyáros	Dózsa István
Szeraffin, a felesége	T. Pogány Janka
Péterfi, szerkesztő	Békési Lajos
Dinnye, riporter	Perényi Kálmán

Heti műsor.

Csütörtökön: Zsuzsi kisasszony. (Szent-györgyi Márta fellépte.)

Pénteken: Lyon Lea. (Szentgyörgyi Márta fellépte.)

Szombaton: Mágán Miska. (Szent-györgyi Márta fellépte.)

Szentgyörgyi Mártha Nagy-váradon. Szentgyörgyi Mártha, a jeles fiatal drámai és operette művész, a nagy-váradi közönség kedvence, az elmúlt éjjel érkezett Nagyváradra és ma kezd meg há-rom eszére terjedő vendéglátását. Vendég-

szerelése első estőjén a Zsuzsi kisasszony címszerepében lép fel Szentgyörgyi. A ven-dégszerelések iránt a közönség a legmele-gebb érdeklődést tanúsítja.

Babits Vilma fellépte. Híradásunk nyomán az egész városban a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg Babits Vilma keddi fellépte iránt. Általában Nagyváradi közön-sége mindig szerette a komoly, klasszikus zenét s így a szép hangú operaénekesnő hangversenye ismét alkalmat fog nyújtani, hogy élvezhesse a nagy zeneszerzők híres kompozícióit, melyek Babits Vilma előadá-sában a legnagyobb művészetet nyújtják.

Mándoki Pannit szerződtették. Mándoki Pannit, aki oly szép sikerrel mu-tatta be nagy tehetségét a Lyon Lea elő-adásán, Erdélyi Miklós szerződtette. Leg-közelebb a Timár Lizában lép fel.

A vasárnapi előadások. Mint rendesen, úgy e héten is vasárnap két elő-adást tart a színház. Délután az Igloi diákok kerül színpadra. Este a „Kis gróf van műsorra tűzve, amelyben Tompa Béla játsza a címszerepet. Csillag Sári pedig Sz. Zsig-mondy Anna, a kiváló primadonna.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Csütörtök

Senki Mária

Előadások kezdete: Szombaton, va-sárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

IRODALOM

Religio. Hittudományi és bölcseleti folyóirat. Szerkeszti és kiadja dr. Kiss Já-nos egyetemi tanár. A júliusi füzet tartalma a következő: Értékezők: A kisázsiai Já-nos. Dr. Székely István. — Mit mond a szociológia és történelem bölcselet az állam-közi viszonylatok szervezkedésére vonat-kozólag. Dr. Gieswein Sándor. — Az in-ductio verulami Bacon előtt és után. Jab-lonkay Gábor S. J. — Irodalmi értesítő. — Vegyesek.

A szerkesztésért felelősen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

A MÚJÉG

naponkénti rendszeres szállí-tását megkezdjük, megrende-léseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgál-lásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házban a Ker-tész S. Sándor főle üzlethelyiség s ugyan-ott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

életben.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskókban nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Bérleti hirdetés.

Azonnal kiadók a következő helyiségek:

I. Egy szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti udvari lakás a Színház utca 4. sz. házban.

II. Két szoba, konyha, kamarából álló negyedik emeleti udvari lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

III. Három szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti utcai lakás a „Zöldfa” épületben.

IV. Öt szoba, konyha, kamara, fürdőszoba, cselédszobából álló II. emeleti erkélyes utcai lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

V. Butorozott egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület I. emeletén.

VI. Egy-egy üzlethelyiség a „Sas” és „Zöldfa” passage-ban.

VII. Beraktározásra alkalmas raktárak és pincék a „Zöldfa” épületben.

Közelebbi felvilágosítással szolgál az „Ingatlan Bérlet” részvénytársaság bérleti irodája, Sas passage 24. sz. u. lépcső. (Telefon 14-00.)

Kiadó lakások

és butorozott szobák azonnalra, vagy későbbre.

Szt. János-u. 72. utcai és udvari 3-4 szobás lakások és butorozott szoba azonnalra, vagy későbbre.

Szt. János-u. 61 sz. magánház 4 szoba mellékhelyiségekkel novemberre.

Nagy Sándor-u. 4. modern berendezésű butorozott szobák és lakások egy és két ágyal hosszabb vagy rövidebb időre.

Szent László (Püspök gyógyfürdő)

Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévvizforrások, víz hőfoka 42 C° csúsz, köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabású nyári uszoda 26 C° forrássvizzel és uszástánnal.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Posta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérelője.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakóházmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

5.
Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

* **Kiadó** Beethy Ödön-u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értekezni a Polgári Takarékpénztár r. t. nál. Nagyvárad.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ Felforraltatása
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

**Villamos vasalók,
„ főzőedények,
„ tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfgram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.